

1. Obiekt 14911

KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW. STANISŁAWA BISKUPA

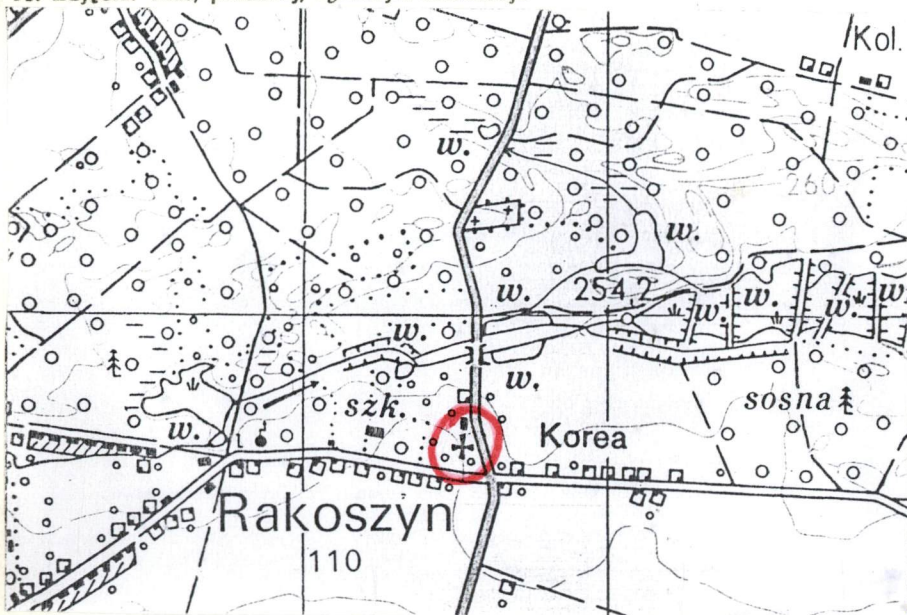
2. Czas powstania

1779 r.-
1780 r.

3. Miejscowość

R A K O S Z Y N

11. Zdjęcia. rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Plan orientacyjny w skali 1 : 25 000

Widok kościoła od wsch.

Widok kościoła od zach.

4. Adres

Rakoszyn
28-326 Nagłowice

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo kieleckie

gmina Nagłowice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Rakoszino /XV w./

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo kieleckie

powiat Jędrzejów

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymskokatolicka
p.w. św. Stanisława w Rakoszynie,
Diecezja Kielecka.

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 224

221

data 11.02.67

2.10.1956

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

W 1153 r. wieś Rakoszyn została nadana przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Jana, klasztorowi cystersów w Jędrzejowie.

Parafia istniała tutaj od 1326 r. - plebanem był Florian. W poł. XV w. stał tu kościół drewniany p.w. św. Stanisława /ufundowany przez przodków Mysłowskich z Jaronowic/.

W XVI w. Rakoszyn przestał być własnością klasztoru, przeszedł w ręce rodu Pełków, później - Kempskich h. Gryf. Kacper Kempski, sędzia grodzki chęciński, właściciel oprócz Rakoszyń, wsi: Bolesćice i Olpice, był "heretykiem", ok. 1568 r. sprofanował kościół, zagarbił dziesięcinę kościelną i przepędził plebana.

Kościół odzyskano dopiero ok. 1640 r. - był wówczas w stanie ruiny /"dachy pospadały ze wszystkiego kościoła, zakrystii, dzwonnicy, na których ani dachów, ani gontów, ani krokiew nie masz"/. Przeprowadzono remont, który umożliwił funkcjonowanie świątyni jeszcze przez ponad sto lat.

W 1780 r. /lub jak podają inne źródła już w 1779 r./ został wystawiony nowy kościół, na murowanej podmurówce, przez proboszcza Tomasza Kalińskiego; konsekrowany - 28 X 1780 r. We wnętrzu kościoła od początku była posadzka kamienna, podsiębka na stropach, nawę opatrzoną czterema a prezbiterium - dwoma oknami. Od zach. do nawy przylegała kruchta-dzwonnica.

W 1834 r. dach kościoła został pobity nowym gontem, w latach 40-tych XIX w. przeniesiono doń

13. Opis, sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje

Sytuacja - kościół par. we wsi Rakoszyn /17 km na zach. od Jędrzejowa/ na równinie, po stronie zach. drogi z Nagłowic do Trzcińca. Orientowany, usytuowany pośrodku prostokątnego placu; na pd. od niego - zabudowania plebańskie, na zach. - park podworski. Wokół kościoła - chodnik komunikacyjny z płyt betonowych, drzewa - głównie stare lipy, tuż przy ogrodzeniu.

Materiał i konstrukcja - drewniany, konstrukcji zrębowej /tylko górna kondygnacja kruchty - słupowej/. Cały na podmurówce kamiennej otynkowanej, mocno zagłębionej w ziemię. Oszalowany pionowo deskami z listwowaniem /szczyty obite blachą ocynkowaną/, ściany nawy i prezbiterium spięte obustronnie lisicami. Stropy belkowe płaskie z podsufitką, obite tak jak i ściany wnętrza - boazerią listwową. Wieżba dachów nad głównym korpusem - storczykowa; krokwie przedłużone przypustnicami. Nad kruchtą-dzwonnica daszek krokwiowo-jętkowy /otwarta wieżba dachowa nad górną kondygnacją/. Pobicie dachów i sygnaturki z blachy ocynkowanej. Okna drewniane pojedyncze, prostokątne, w nawie i w prezbiterium 28-kwaterowe tylko jedno okienko wsch./do zakrystii/- 2-działowe, 6-kwaterowe. W kruchcie-dzwonnicy, w otworach okiennych - blacha ocynkowana, dekoracyjnie dziurkowana. Drzwi drewniane deskowe; zewnętrzne jednostronnie opierzone klepkami /do kruchty - dwuskrzydłowe a do zakrystii - jednoskrzydłowe/; wewnętrzne między nawą a zakrystią a także z górnej kondygnacji kruchty na chór muzyczny - jednoskrzydłowe, w kruchcie na dole dwoje dwuskrzydłowych. Schodki drewniane szczebelkowe na górną kondygnację kruchty, zewnętrzne wsch. - betonowe, wokół prostokątnego podestu. W całym kościele posadzka z piaskowca. Chór drewniany z prostą balustradą.

Rzut - nawa prawie kwadratowa, do której od wsch. przylega prostokątne, węższe od niej prezbiterium. W jego przedłużeniu - trójboczne zamknięcie, w którym zakrystia. Przed nawą, od zach., niewielka prostokątna, dwukondygnacyjna kruchta-dzwonnica. W dole kruchty, po bokach, dwa identyczne pomieszczenia: od pn.-schowek, od pd. - klatka schodowa na górną kondygnację.

Bryła - prostopadłościenna nawa nakryta wysokim dachem dwuspadowym o nieco odgiętych połaciach. Do niej, od wsch. przylega także nieco węższe prezbiterium, z trójbocznym zamknięciem. Nad prezbiterium analogiczny dach jak nad nawą, nieco tylko niższy i przechodzący nad trójbocznym zamknięciem - w trójpołaciowy. Do ściany szczytowej nawy, od zach., na osi przylega wysoka wąska prostopadłościenna kruchta-dzwonnica, o dwóch kondygnacjach pod daszkiem dwuspadowym /kalenica daszku sięga na ok. 2/3 wysokości szczytu nawy/. Na dachu nawy - sześcioboczna wieżyczka na sygnaturkę, na wysokiej podstawie, z latarnią nakrytą cebulastym hełmem, na którym sterczyna z krzyżem.

14. Rubatura ok. 1 200 m ³	15. Powierzchnia użytkowa ok. 210 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne sakralne	17. Użytkowanie obecne sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Prace nie były dokumentowane W latach 70-tych XX wymieniono gontowe pokrycie dachów i obicie szczytów - na blachę ocynkowaną. W latach 80-tych wykonano boazerię listwową we wnętrzu.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Fundament w stanie dobrym. Podwaliny, deski szalunkowe - bez śladów obecności drewnojadów, nieco zawilgocone. Niektóre partie odeskowania gzymsu podokapowego zniszczone, wymagają wymiany. We wnętrzu ściany zrębu i stropy osłonięte nową boazerią listwową. Więźba dachu w stanie dostatecznym, drewno suche i zdrowe, pokrycie dachów szczelne. 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Archiwum Diecezji Kieleckiej. Akta konsystorskie parafii Rakoszyn 1817-1833, sygn. PR-5/1; tamże. Akta konsystorskie parafii Rakoszyn 1817-1937, sygn. PR-5/2; Archiwum Państwowe w Kielcach. Rząd Gubernialny Radomski. sygn. 6342. Remonty kościoła w Rakoszynie, 1854-1866.

22. Bibliografia

J. Wiśniewski: Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskim, Mariówka 1930.

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. III. Województwo kieleckie, z. 3. Powiat jędrzejowski. Warszawa 1954.

23. Źródło ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Anna Adamczyk X 1995 r. *Anna Adamczyk*
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki j.w.

zdjęcia fotogr. j.w. - VIII 1995 r. *Anna Adamczyk*
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów PSOZ Kielce
imię, nazwisko, data, podpis

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwisko wypełniających)

27. Załączniki

wkładka 1 - 3.

1. Miejscowość RAKOSZYN	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PAR.P.W.ŚW.STA- NISŁAWA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. p. 12 i 13, zdjęcia.
----------------------------	--	---

c.d. p. 12.

część wyposażenia z rozebranego kościoła w pobliskim Trzcińcu.

W 1922 r. przeprowadzono remont kościoła, przebudowano i obniżono nieco kruchtę-dzwonnicę, wzniesiono nową sygnaturkę.

Styl - kościół z 1779/1780 r. przebudowany w latach 20-tych XX w. o zatartych cechach stylowych.

c.d. p. 13.

Elewacje - wszystkie na zagłębionej w ziemi podmurówce i na przyciesiach - pod okapnikami. Ściany aż po gzymsy podokapowe oszalowane pionowo deskami z listwowaniem. Wszystkie szczyty z wydatnymi okapami, obite blachą ocynkowaną. Elewacja zach. - szczytowa ściana nawy - dwukondygnacyjna, z dolną częścią w kształcie prostokąta, w górnej - trójkątny szczyt; prawie cała przysłonięta kruchtą-dzwonnicą pod daszkiem dwuspadowym. Ściany kruchty sięgają nieco powyżej gzymsu podokapowego nawy, kalenica jej daszku - na 2/3 wysokości szczytu nawy. Wszystkie ściany kruchty podzielone wąskim gzymsem na dwie kondygnacje. W dole, na osi ściany zach. prostokątny otwór wejściowy osłonięty wąskim okapem. Każda ścianka górnej kondygnacji przepruta parą otworów okiennych w kształcie stojących prostokątów, górą zamkniętych łukiem nadwieszonym. Zamiast okien wstawiono w nie blachę dekoracyjnie dziurkowaną. Elewacje boczne pn. i pd. ukształtowane symetrycznie, ze ścianami nawy i prezbiterium opiętymi lisicami /także w partii podwalin/, przeprute identycznymi otworami okiennymi w kształcie stojących prostokątów; na ścianach nawy po dwa okna z każdej strony, w prezbiterium - jedno okno od pd. i jedno od pn. Elewacje wsch. stanowi trójboczne zamknięcie za prezbiterium, z prostokątnym otworem wejściowym na osi, przed którym podest ze schodkami. Nad wejściem - prostokątny otwór okienny. Nad dachami kościoła góruje smukła wieżyczka na sygnaturkę, na wysokiej sześciobocznej podstawie, z latarnią bez prześwitów /arkadki jedynie zamarkowane otworkami w blasze/. Nad latarnią cebulasty hełm, na którym kulista sterczyna, z osadzonym w niej krzyżem.

Wnętrze - nawa zbliżona do kwadratu, do której od wsch. przylega węższe prezbiterium, prostokątne. Stropy nad nimi płaskie na jednej wysokości, obite boazerią listwową. Otwór tęczy prostokątny ujęty górą profilowaną belką podstropową. Ściany nawy i prezbiterium opięte lisicami, obite boazerią, przeprute symetrycznie rozmieszczonymi prostokątnymi otworami okiennymi /nawę oświetlają cztery okna rozmieszczone parami na dłuższych bokach, prezbiterium - dwa, jedno od pd., drugie od pn./. Przy ścianie zach. nawy - chór muzyczny drewniany z prostą balustradą, pod nim otwarte prostokątne przejście do kruchty zach. W kruchcie, po obu stronach wydzielone dwa wąskie prostokątne pomieszczenia, od pn. - schowek, od pd. - schodki jednobiegowe na górną kondygnację. Na piętrze jedno kwadratowe pomieszczenie, oświetlone światłem wpadającym przez otworki w blaszanych osłonach umieszczonych w otworach okiennych; na ścianach widoczna słupowa konstrukcja, z narożnych

Wkładkę założył: Anna Adamczyk X 1995 r.

(inne, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Kielce

VERTE !

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

c.d. p. 13.

słupów i zatrzałów, usztywniona krzyżulcami. Na belkach oczepowych spoczywają belki, do których podwieszona konstrukcja podtrzymująca dzwon, nad nią otwarta więźba daszku. W ścianie wsch. prostokątny otwór wejściowy do chóru muzycznego. Podłoga z desek. Zakrystia za prezbiterium, w pomieszczeniu zamkniętym trójbocznie od wsch.; wejście z wewnątrz na osi ściany zach. W nawie, prezbiterium, zakrystii i w dolnej kondygnacji kruchty - posadzka kamienna z piaskowca.

Wypożazenie - trzy ołtarze drewniane : Sw.Stanisława bpa, P.Jezusa Ukrzyżowanego i Matki Boskiej /ołtarz główny barokowy/, ambona drewniana barokowa.

Instalacje - elektryczna i odgromowa.

Widok kościoła od strony zach.

Widok kościoła od pn.-wsch.

Sygnaturka na dachu nawy.

1. Miejscowość

RAKOSZYN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIOŁ PAR.P.W. ŚW. STANISŁAWA BPA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia, na odwrociu plan sytuacyjny.

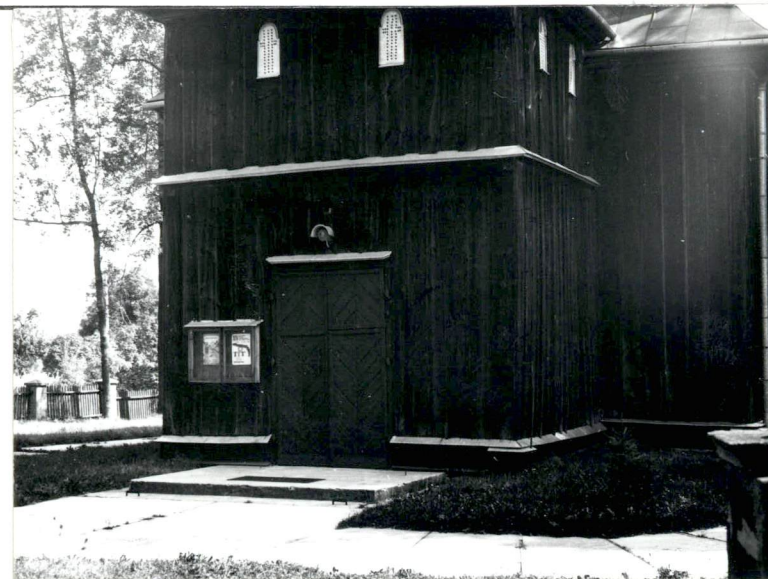
Widok kościoła od pn.-zach.

Sciana pd. nawy.

Otwór okienny w kruchcie-dzwonnicy od strony pn.

Przyziemie kruchty zach.

Anna Adamczyk X 1995

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

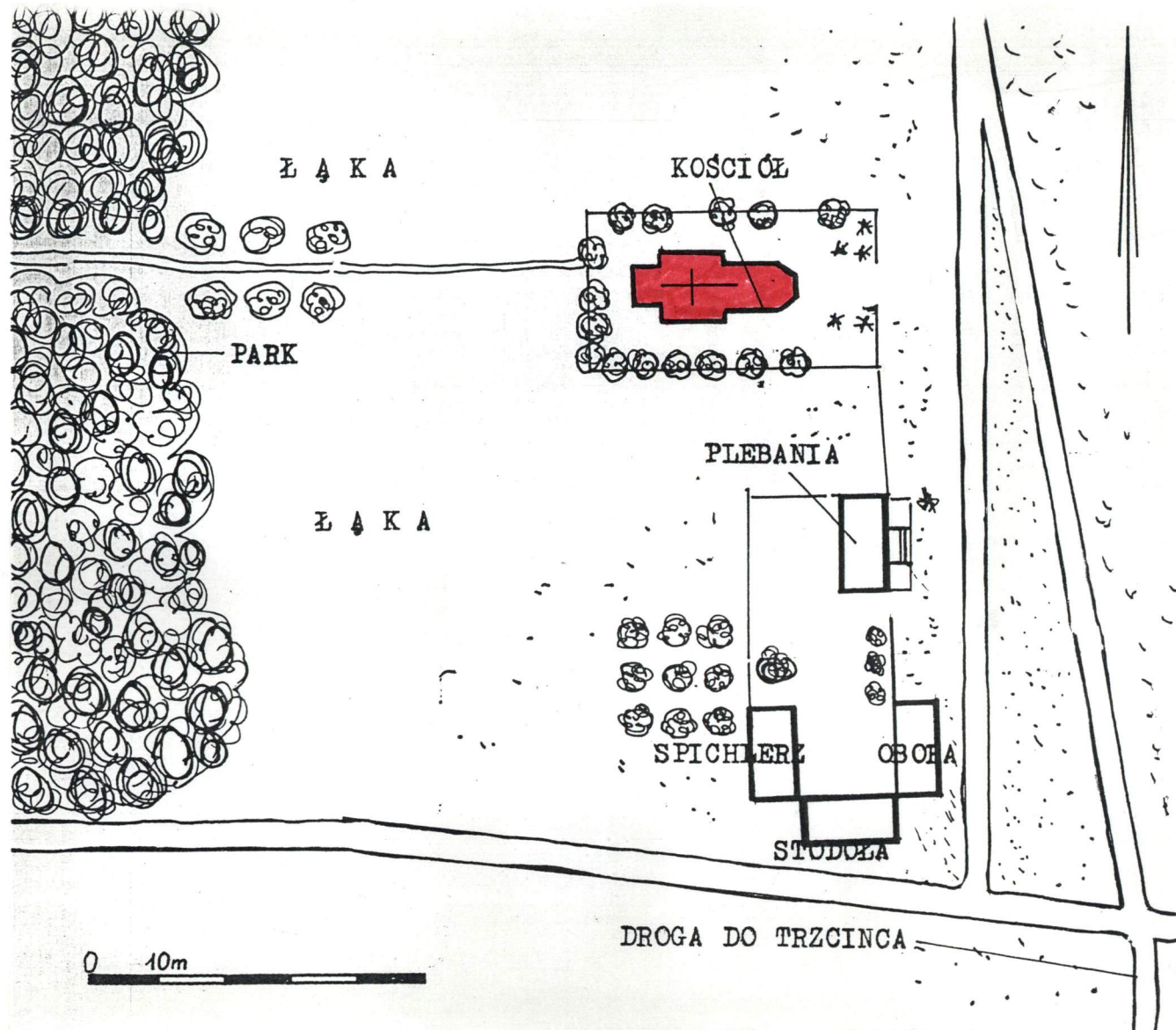
PSOZ Kielce

VERTE !

Miejsce przechowywania negatywów:

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

PLAN SYTUACYJNY

1. Miejscowość

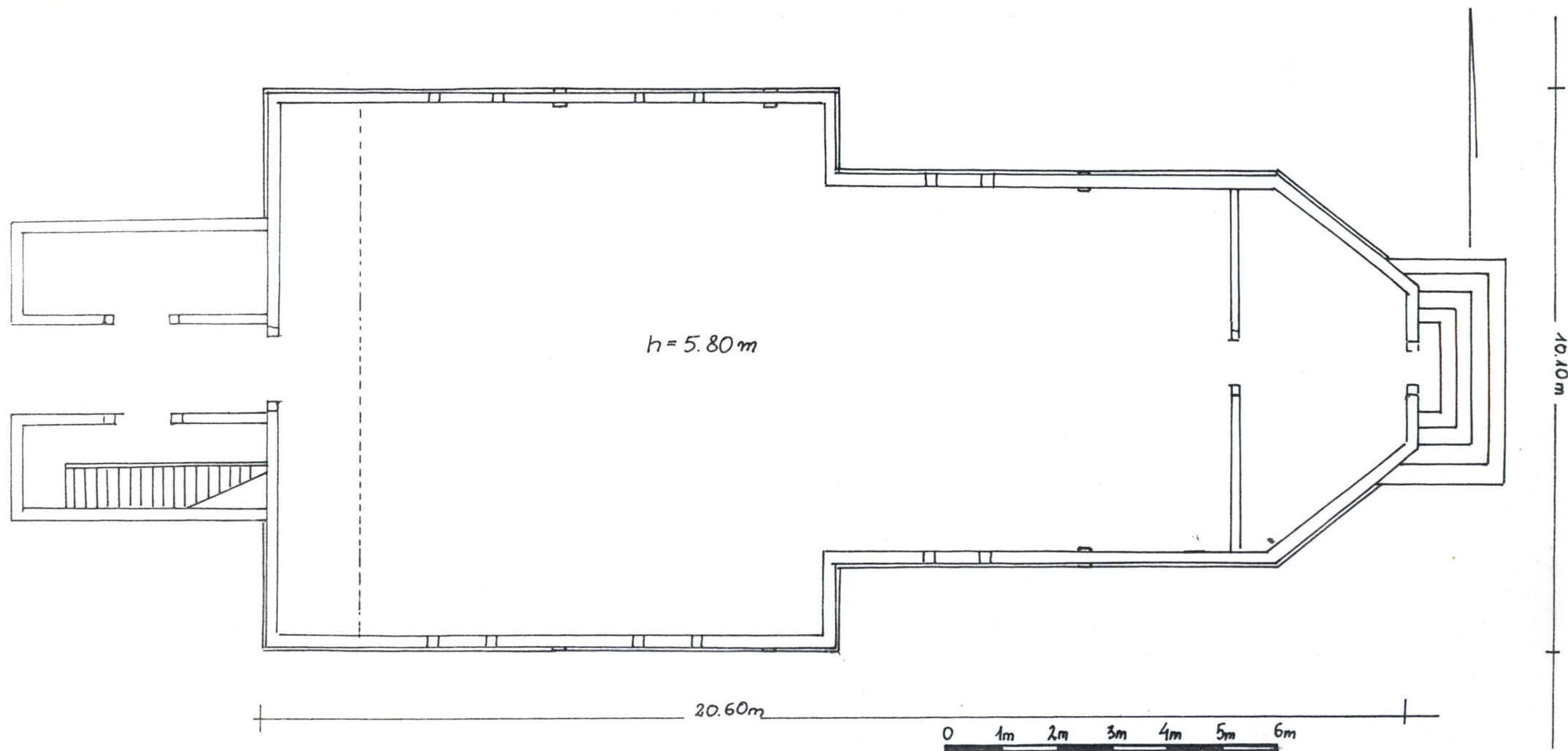
RAKOSZYN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PAR.P.W.ŚW.STA-
NISŁAWA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Rzut kościoła.

Anna Adamczyk X 1995 r.

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

PSOZ Kielce.

Miejsce przechowywania negatywów:

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.